KRAJSKÁ KNIŽNICA v ŽILINE

Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2015

Analýza činnosti mestských knižníc

2016

Vážení zriaďovatelia mestských knižníc v Žilinskom kraji,

vážené kolegyne knihovníčky, vážení kolegovia knihovníci.

Krajská knižnica v Žiline ako metodické centrum pre regionálne, mestské a obecné knižnice v Žilinskom kraji si Vám dovoľuje predložiť materiál, ktorý hodnotí a analyzuje činnosť mestských knižníc v našom kraji v roku 2015. Výsledky porovnáva s rokom 2010 a zároveň poukazuje na úroveň knižnično-informačných služieb, ktoré mestské knižnice svojim používateľom v súčasnosti poskytujú. Zároveň má analýza poskytnúť dostatok informácií pre vzájomné porovnanie a motiváciu pre skvalitnenie činnosti Vašej knižnice.

Rok 2015 bol pre slovenské knižnice významným z dôvodu prijatia významného dokumentu - **Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 - 2020**, ktorá určuje smer vývoja slovenských knižníc v nasledujúcom období. Dôležitou skutočnosťou bolo aj prijatie základnej knižničnej legislatívnej normy **– Knižničného zákona č. 126/2015 Z. z.,** ktorý novelizoval zákon č. 183 z roku 2000 Z.z. Táto právna norma okrem iného definuje práva a povinnosti knižníc, ale aj práva a povinnosti zriaďovateľa alebo zakladateľa knižnice a pri riadení by sa o tento zákon mal opierať a mal by z neho vychádzať každý zriaďovateľ knižnice.

Mestské knižnice, ktorých zriaďovateľom je mesto, sú jedným z najvýznamnejších kultúrnych zariadení miest, kde pôsobia, preto je dôležité, aby aj knižnice na tejto úrovni poskytovali kvalitné knižnično-informačné služby. Úroveň poskytovania knižnično-informačných služieb v meste do veľkej miery závisí od vzťahu zriaďovateľa ku kultúre a ku knižnici ako kultúrnej inštitúcii. Základom dobre fungujúcej knižnice je jej primerané financovanie, o ktorom hovorí aj smernica IFLA (Medzinárodná federácia knižničných združení a inštitúcií): "**Verejná knižnica a jej knižničné služby sú dlhodobou investíciou v prospech komunity a mali by byť primerane**

financované. Bez primeraného financovania nemožno z dlhodobného hľadiska rozvíjať stratégiu poskytovania knižničných služieb a efektívne využívať dostupné zdroje. Poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné nielen vtedy, keď sa knižnica zriaďuje, ale aj počas jej kontinuálnej prevádzky, má byť trvalé a pravidelné"*.

Činnosť a smerovanie verejných, a teda aj mestských knižníc, by mala vychádzať už zo spomínanej Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 - 2020. V tomto dokumente sa zdôrazňuje, že "knižnice poskytujú nenahraditeľné služby v oblasti poznávacích, vzdelávacích a kultúrnych potrieb nielej jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku, preto ich všestranný rozvoj je dôležitým verejným záujmom." **

Napriek miernemu klesaniu počtu používateľov a návštevníkov verejných knižníc v ostatnom období, knižnice stále zostávajú jednými z najviac navštevovaných kultúrnych inštitúcií našich miest. Spomínaný pokles v základných knižničných ukazovateľoch – používateľoch, návštevníkoch i výpožičkách, ale na druhej strane nárast počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí a ďalších aktivít, ktoré knižnice realizujú, potvrdzuje skutočnosť postupnej premeny knižníc na tzv. komunitnú knižnicu, ktorá poskytuje priestor nielen na vzdelávanie, ale vytvára podmienky aj pre rozvoj a činnosť rôznych malých komunít, ktoré sa v danom meste združujú a členovia ktorých knižnicu vyhľadávajú za účelom kultúrno-spoločenského vyžitia a vzájomného stretávania sa.

Prudký rozvoj techniky a neustály rozvoj nových technológií a ich implementovanie aj do praxe knižníc núti aj mestské knižnice vylepšovať svoje technické a softvérové vybavenie a posúva niektoré činnosti knižníc a ich služieb do online prostredia /mailová komunikácia s používateľom, predlžovanie, objednávky a rezervácie kníh online cez knižnično-informačný systém, automatické generovanie upomienok a ich zasielanie mailom, komunikácia s používateľom prostredníctvom mobilných sietí a pod./. Aj v Žilinskom kraji mestské knižnice venujú zvýšenú pozornosť prezentácii svojich služieb prostredníctvom vlastných webových stránok a viaceré knižnice už

ponúkajú služby a možnosti ich využitia prostredníctvom elektronických online katalógov, ktoré sú dostupné v internetovom prostredí.

V Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020 sa veľký dôraz kladie na zyšovanie kvality poskytovaných služieb a tiež na zvyšovanie technickej a technologickej úrovne knižníc. Túto oblasť rozvoja knižníc podporuje aj štát: v minulých rokoch to bolo prostredníctvom grantového programu MK SR, od roku 2016 je to prostredníctvom **Fondu na podporu umenia,** ktorý bol zriadený v roku 2015. Prostredníctvom projektov sa môžu aj mestské knižnice uchádzať o finančné prostriedky, ktoré môžu pomôť zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb nákupom novej techniky, ale i nákupom literatúry. Odporúčame preto využiť možnosť zapojenia sa do týchto výziev v rámci troch programov Fondu na podporu umenia: 6.1.1. Oborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra, 6.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity a programu 6.1.3. Akvizícia knižníc. /Viac informácií na www.fpu.sk/.

*Financovanie knižnice. In: Smernica IFLA pre služby verejných knižníc 2010. Bratislava: Spolok slovenských knihovníkov, 2011, s. 46-47.

**Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva <http://itlib.cvtisr.sk/buxus/docs/05%20strategia%20rozvoja.pdf>

Mestské knižnice v Žilinskom kraji

Mestská knižnica Bytča /2 pobočky/

Mestská knižnica H. Zelinovej Vrútky

Mestská knižnica Krásno nad Kysucou

Mestská knižnica v Kysuckom Novom Meste

Mestská knižnica Liptovský Hrádok

Mestská knižnica v Námestove

Mestská knižnica pri MKS Rajec

Mestská knižnica Rajecké Teplice

Mestská knižnica Ružomberok /4 pobočky/

Mesto Trstená – Mestská knižnica Trstená

Mestská knižnica Turčianske Teplice

Mestská knižnica Turzovka

Mestská knižnica Tvrdošín /1pobočka/

Knižničný fond mestských knižníc v Žilinskom kraji, porovnanie počtu prírastkov knižničného fondu s rokom 2010

	Rok 2010	**Rok 2015**	**Rozdiel**
Knižničný fond - počet zv.	365 684	367 574	+ 1890
Prírastok KF spolu /počet KJ/	6 652	7 622	+ 970
Prírastok KF kúpou	5 261	5 747	+ 486
Prírastok KF darom	1 391	1 875	+ 484
Počet titulov odoberaných periodík	194	165	- 29

Knižničný fond mestských knižníc v Žilinskom kraji predstavuje 367 574 knižničných jednotiek, čo je počet o 1 890 KJ vyšší ako v roku 2010. V sledovanom roku 2015 pribudlo do mestských knižníc v Žilinskom kraji 7 622 KJ, z toho kúpou 5 747 a darom 1 875 KJ. Početne najviac kníh kúpou získala Mestská knižnica v Ružomberku, a to 1 308 KJ, knižnica v Kysuckom Novom Meste 827 KJ a Mestská knižnica Bytči 617 KJ. Pri hodnotení nákupu kníh v prepočte **na 100 obyvateľov** daného mesta najviac kníh kúpou získala Mestská knižnica Turzovka 6,33 knihy na 100 obyvateľov, Námestovo a Liptovský Hrádok 5,70, Byča 5,46, Rajec 5,42 a Kysucké Nové Mesto 5,35 knihy. Najnižšie prírastky kúpou pri prepočte na 100 obyvateľov mesta dosiahla knižnica v Tvrdošíne 2,45, vo Vrútkach a Turčianskych Tepliciach rovnako 2,88, v Rajeckých Tepliciach 3,93, Trstenej 4,00 a v Krásne nad Kysucou 4,06 knihy na 100 obyvateľov.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet kníh získaných kúpou	5 261	5 013	4 962	4 870	4 782	5 747

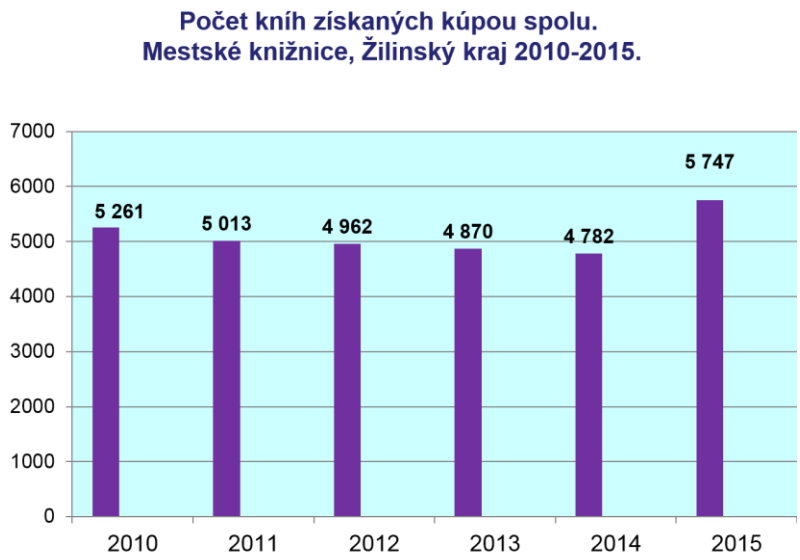

Počet kníh získaných kúpou bol v roku 2015 za ostatných päť rokov na najvyššej úrovni a dosiahol počet 5 747 KJ. Dobrý nákup je aj výsledkom pomerne vysokej podpory mestských knižníc zo strany štátu. Všetky mestské knižnice okrem knižnice v Krásne nad Kysucou získali v roku 2015 prostriedky z grantového progamu MK SR, či už na akvizíciu kníh alebo na nákup technického a interiérového vybavenia knižníc.

V roku 2015 klesol počet odoberaných titulov periodík zo 194 v roku 2010 na 165 v roku 2015 a zdá sa, že tradičné papierové periodikum ako médium v dobe elektronických informácií postupne stráca na dôležitosti a využívanosti, pretože mladí ľudia hľadajú informácie vo väčšej miere v online prostredí.

Najviac titulov periodík odoberá Mestská knižnica v Ružomberku – 48, Mestská knižnica v Bytči – 34 a v Kysuckom Novom Meste – 24 periodík. V ostatných knižniciach odoberajú od jedenástich titulov periodík vo Vrútkach a desiatich titulov v Liptovskom Hrádku, po úroveň dvoch titulov periodík v Krasne nad Kysucou a v Turčianskych Tepliciach.

Používatelia

V roku 2015 bolo v mestských knižniciach Žilinského kraja spolu zaregistrovaných 14 437 používateľov. Z toho 5 706 používateľov, t.j. 39, 52 % tvorili deti do 15 rokov. Štatistiky hovoria, že v ostatných rokoch počty používateľov verejných knižníc Slovenska mierne klesajú a rovnako je tomu aj v mestských knižniciach Žilinského kraja, keď počet používateľov v roku 2015 klesol oproti roku 2010 o 2 402, čo predstavuje pokles o 14,3 %. S klesajúcim počtom používateľov a s rozvíjajúcimi sa online službami, keď používatelia využívajú možnosti a výhody elektronických katalógov knižníc, ktoré sú prístupné online bez potreby fyzickej návštevy knižnice, registrujeme v ostatných rokoch aj pokles počtu fyzických návštevníkov knižníc. Rovnako je tomu aj pri hodnotení štatistických ukazovateľov mestských knižníc v Žilinskom kraji, keď počet fyzických návštevníkov v roku 2015 poklesol oproti roku 2010 o 62 394, čo predstavuje pokles až o 24,2 %! Pokles počtu návštevníkov mestských knižníc spôsobuje aj nový spôsob komunikácie medzi knižnicou a používateľom, keď napríklad knižnično-informačný system Clavius a webový katalóg spomínaného systému, ktorý prevádzkuje Mestská knižnica v Ružomberku, umožňuje používateľom po zadaní hesla prezerať si svoje konto a históriu výpožičiek, predlžovať si výpožičnú dobu a žiadanú knihu, ak nie je práve dostupná, aj rezervovať. Aj ďalšie knižnično-informačné systémy /KIS MASK, PC LIB/, ktoré využívajú mestské knižnice v našom kraji, zvyšujú úroveň poskytovaných knižničných služieb - výpožičky sa realizujú cez čiarový kód, systémy automaticky generujú upomienky na meno čitateľa, automaticky sa tlačia prírastkové zoznamy po zadaní tejto funkcie. Niektoré knižnice vystavujú elektronické katalógy kníh na svojich webových stránkach s možnosťou prezerania cez internet. Tieto vymoženosti moderných

systémov samozrejme spôsobujú odliv fyzických návštevníkov a nárast počtu online návštevníkov knižníc, ktorí sa už niekoľko rokov sledujú aj v štatistických výkazoch knižníc a ktorých počet neustále narastá.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet používateľov	**16 839**	**16 175**	**16 273**	**15 282**	**14 823**	**14 437**

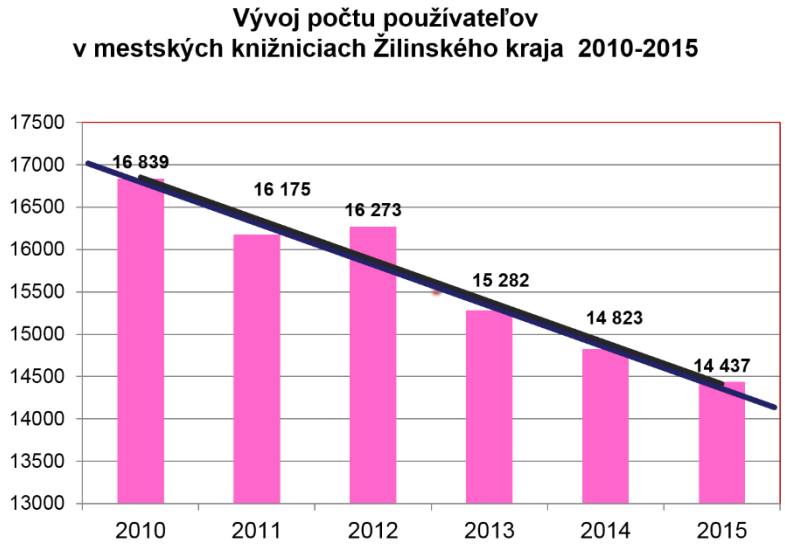

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet detí do 15 rokov	**5 648**	**5 603**	**6 154**	**6 026**	**5 888**	**5 706**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet fyzických návštevníkov	**257 896**	**247 499**	**232 079**	**219 259**	**209 538**	**195 502**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet návštevníkov podujatí	**19 689**	**19 323**	**18 667**	**20 536**	**24 207**	**19 584**

Výpožičky

V roku 2015 sa v mestských knižniciach Žilinského kraja vypožičalo 557 878 kníh a periodík. So znižujúcim sa počtom používateľov aj mestské knižnice zaznamenávajú pokles v počte výpožičiek. V mestských knižniciach Žilinského kraja je to v porovnaní s rokom 2010 pokles o 94 633 výpožičiek, t.j. o 14,5 % oproti r. 2010. Pokles výpožičiek registrujeme vo všetkých druhoch literatúry, zvlášť však pri výpožičkách periodík a náučnej literatúry. Dokumentujú to aj počty výpožičiek periodík, keď v roku 2015 bolo vypožičaných 85 738 periodík, čo je oproti roku 2010 o 17 693 periodík menej a znamená to pokles výpožičiek periodík o 17 %. Najviac výpožičiek v prepočte na 1 knihovníka dosiahla Mestská knižnica v Tvrdošíne (45 565 výpožičiek) a knižnica v Krásne nad Kysucou (41 112). Pri prepočte na **1 obyvateľa mesta najviac výpožičiek** vykázala Mestská knižnica Vrútky (6,93 výpožičky), Krásno na Kysucou (6,11), Bytča (5,58), Ružomberok (5,15), Tvrdošín (5,02), Kysucké Nové Mesto (4,76), Trstená (4,17), Liptovský Hrádok (4,14). Ostatné knižnice v počte výpožičiek v prepočte na 1 obyvateľa mesta vykázali hodnoty nižšie ako 4.

Medziknižničná výpožičná služba

Osem mestských knižníc v Žilinskom kraji sa pri uspokojovaní požiadaviek na literatúru snaží výjsť používateľom v ústrety aj realizáciou medziknižničnej výpožičnej služby. V priebehu roka 2015 mestské knižnice vypožičali z iných knižníc 2 425 kníh práve formou medziknižničnej výpožičnej služby. Najviac kníh touto formou svojim používateľom vypožičala Mestská knižnica v Bytči (760 kníh), Námestovo (695 kníh), Ružomberok (464 kníh), Kysucké Nové Mesto (194), Tvrdošín (156), Trstená (91), Liptovský Hrádok (61), Turčianske

Teplice (4). Päť mestských knižníc v Žilinskom kraji medziknižničnú výpožičnú službu neposkytuje.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet výpožičiek	652 511	624 172	626 525	617 031	592 636	557 878

Podujatia a komunitná činnosť knižníc

Ak sme pri hodnotení základných knižničných ukazovateľov mestských knižníc – používateľov a výpožičiek konštatovali mierny pokles, pri hodnotení **počtu podujatí,** ktoré mestské knižnice v roku 2015 zrealizovali, môžeme konštatovať **nárast, a to až o 18,6 %** oproti roku 2010. Pokles záujmu používateľov o tradičné služby knižníc (informačné služby, výpožičky dokumentov) **a nárast počtu zrealizovaných podujatí** poukazuje na **postupnú transformáciu verejných knižníc** na kultúrne, vzdelávacie a spoločenské centrá, ktoré okrem požičiavania literatúry ponúkajú priestor aj na realizáciu

ďalších aktivít, a to hlavne kultúrno-spoločenských a voľnočasových. Poloha knižníc /knižnice sú v prevažnej väčšine umiestnené v centrách miest/ i priestorové podmienky predurčujú knižnice, aby sa stali **miestnymi komunitnými centrami**, kde sa môžu obyvatelia v kultúrnom prostredí stretávať, rozvíjať rôzne činnosti a následne aj prezentovať výsledky svojej činnosti. Brány verejných knižníc sú preto otvorené nielen pre tradičných používateľov – čitateľov a kolektívy škôl, ale v súčasnosti verejné knižnice svoje priestory a zariadenie prepožičiavajú jednotlivcom i kolektívom, ktorí prejavia záujem stretávať a aktivizovať sa práve v prostredí knižnice. **Aj Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva, ktorá bola schválená na roky 2015-2020 podporuje budovanie a rozvoj knižníc ako multifunkčných a multikultúrnych centier a kladie dôraz na sociálne funkcie a služby verejných knižníc**. Úlohou zriaďovateľov knižníc by preto mala byť podpora knižníc aj v oblasti vytvárania komunitných priestorov za účelom možnosti neformálneho stretávania sa občanov, vytvárania podmienok pre prácu občianskych združení, klubov, krúžkov a pre činnosť ďalších miestnych komunít /kluby seniorov, kluby mamičiek a ďalších záujmových skupín/. Knižnice by teda mali ponúkať svoj priestor /klubové miestnosti/ aj pre neformálne stretávanie sa občanov a skupín so spoločnými záujmami / a postupne vytvárať podmienky aj pre možnosti celoživotného vzdelávania svojich občanov na miestnej úrovni /zariadenie počítačovej miestnosti pre realizáciu napr. počítačových kurzov a p./.

Knižnice by však mali plniť svoje úlohy a poslanie hlavne v oblasti výchovy detského používateľa v oblasti informačnej výchovy a pri zvyšovaní čitateľskej gramotnosti detí. Tieto úlohy si veľmi zodpovedne plnia aj mestské knižnice v našom kraji, keď pri realizácii svojich podujatí spolupracujú so školami, diagnostickými zariadeniami a detskými centrami voľného času. Prevažná väčina podujatí, ktoré mestské knižnice zrealizujú je venovaná práve detskému používateľovi. Aj mestské knižnice v našom kraji sa zapájajú do celoslovenských výziev na podporu čítania – Celé Slovensko číta deťom, Noc s Andersenom, Deň ľudovej rozprávky, Detský čitateľský maratón a pod. Okrem spomínaných aktivít jednotlivé mestské knižnice za účelom zvyšovania čitateľskej gramotnosti detí organizujú vlastné osvedčené aktivity –

pasovačky za čitateľov, zážitkové čítania, tvorivé dielne, tvorivé programy počas letných prázdnin, a to podľa svojich priestorových I personálnych možností.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet podujatí	**594**	**667**	**661**	**725**	**762**	**730**

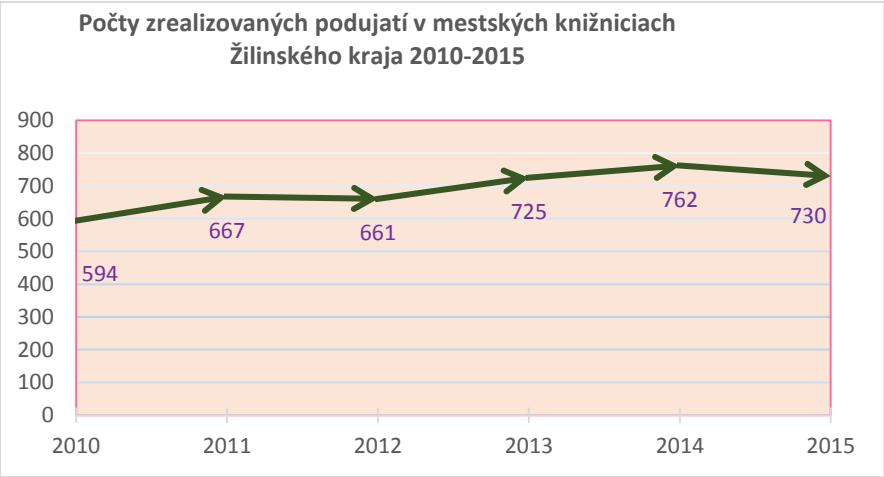

Základom kvalitných služieb knižnice sú však dobre vybudované knižnično-informačné fondy, ktoré knižnice dlhodobo budujú a profesionálne spravujú a ochraňujú. Preto aj zriaďovatelia knižnic by mali každý rok vyčleniť dostatočné finančné prostriedky na ich nákup, ale aj na budovanie technickej infraštruktúry, na základe ktorej môže knižnica poskytovať kvalitné knižnično-informačné služby na vysokej úrovni /napr. moderné online služby/.

Informačné technológie

Okrem Mestskej knižnice v Krásne nad Kysucou všetky mestské knižnice v našom kraji **sú automatizované** – 7 knižníc využíva knižnično-informačný system Clavius, 4 knižnice knižnično-informačný system KIS MASK a jedna knižnica v Liptovskom Hrádku využíva automatizovaný system PC Lib. Sedem knižníc má svoj elektronický katalóg, ktorý je prístupný cez webovú stránku knižnice alebo je online katalóg súčasťou súborného katalógu knižníc využívajúcich KIS MASK. Všetky mestské knižnice v našom kraji **sú internetizované** a poskytujú prístup na internet. Osem z trinástich mestských knižníc má vo svojich priestoroch k dispozícii aj **wifi pripojenie**. Pre používateľov knižníc je v priestoroch knižníc k dispozícii 45 počítačových staníc a celkovo je v mestských knižniciach Žilinského kraja 75 počítačov. Tri mestské knižnice /Bytča, Kysucké Nové Mesto, Ružomberok/ majú vytvorené svoje vlastné webové stránky, kde prezentujú svoje knižničné služby. Dve mestské knižnice - v Ružomberku a v Kysuckom Novom Meste - majú cez svoje web stránky prístupné aj svoje **elektronické /online/ katalógy.** Online katalóg Mestskej knižnice v Ružomberku, ktorý je známy pod menom Carmen a ktorý pracuje v rámci systému Clavius, je už budovaný na princípoch moderného webového prostredia využívajúc prvky web 2.0. Elektronický katalóg kníh Mestskej knižnice v Bytči je súčasťou spoločného súborného katalógu knižníc - používateľov systému KIS MASK.

Zamestnanci

Počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti bol v roku 2015 v prepočítanom stave **nižší o 3,57** pracovníkov oproti roku 2010, čo je takmer 12 %-ný pokles. Tento pokles je priamo úmerný znižujúcemu sa počtu používateľov a návštevníkov verejných knižníc za ostatné roky. Najviac používateľov na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti vykázala Mestská knižnica v Tvrdošíne, a to 958 používateľov. Mestská knižnica vo Vrútkach mala v roku 2015 na 1 knihovníka 563 používateľov, Msk Ružomberok 564, Msk Krásno nad Kysucou 562, Msk Kysuské Nové Mesto 538 a MsK Bytča 523 používateľov. Najmenej používateľov v prepočte na 1

knihovníka v roku 2015 mali Turčianske Teplice, a to len 198 používateľov, Turzovka 280, Rajec 316, Trstená 341, Námestovo 343 a Liptovský Hrádok 416 používateľov. V Mestskej knižnici v Rajeckých Tepliciach pripadá na 1 knihovníka 256 používateľov, treba však dodať, že otváracie hodiny knižnice sú v rozsahu len polovičného pracovného úväzku.

Príspevky od zriaďovateľov, dotácie

Mestá, alebo mestské kultúrne strediská ako zriaďovatelia mestských knižníc vyčleňujú vo svojich rozpočtoch finančné prostriedky na činnosť knižnice – nákup literatúry a periodík, nákup techniky, spotrebný materiál, energie, mzda knihovníka… Zriaďovateľ knižnice je aj podľa Knižničného zákona č. 126/2015, § 4, odst. 2, pís. e, povinný zabezpečiť činnosť knižnice finančne i personálne. V sledovanom roku 2015 sumárne zriaďovatelia poskytli na činnosť svojich mestských knižníc 471 741 €. V porovnaní s rokom 2010 je tento príspevok o 36 824 vyšší (+ 7,8 %). **Najvyššiu dotáciu v prepočte na 1 obyvateľa** mesta vykázala MsK v Bytči (4,81 €), Liptovskom Hrádku (4,72 €), Ružomberku (4,58 €), Námestove (4,38 €), vo Vrútkach (4,35 €) a v Kysuckom Novom Meste (4,15 €). Ostatné mestské knižnice dostali od zriaďovateľa dotáciu na 1 obyvateľa nižšiu ako 4 €: Turzovka (3,59 €), Trstená (3,22 €), Krásno nad Kysucou (3,19 €) a knižnice s nižším počtom obyvateľov dostali dotáciu v prepočte na 1 obyvateľa ešte nižšiu: Turčianske Teplice (2,85 €), Rajecké Teplice (2,43 €), Rajec (2,10 €) a Tvrdošín (1,50 €). Treba poznamenať, že napr. v Msk v Rajci získavajú každý rok štátnu dotáciu na vykrytie mzdy pracovníka, ktorý pracuje v knižnici v chránenej dielni a jeho mzda je zriaďovateľovi refundovaná z Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. V takýchto prípadoch, keď časť nákladov na prevádzku knižnice je financovaná zo štátnych prostriedkov, je potom aj celková dotácia zriaďovateľa na knižnicu nižšia, a to vďaka využitiu štátnych prostriedkov na mzdu knihovníka.

Prostriedky na nákup knižničného fondu

V sledovanom roku bolo spolu na **nákup knižničného fondu** mestských knižníc v Žilinskom kraji vynaložených 56 784 €. Je to čiastka o 16 205 € vyššia ako v roku 2010, čo súvisí s vyššími grantovými prostriedkami, ktoré mestské knižnice v roku 2015 získali na nákup kníh z prostriedkov Ministerstva kultúry SR. V prepočte na 1 obyvateľa bol nákup KF najlepší v Mestskej knižnici v Bytči (0,65 € na 1 obyv.), v Liptovskom Hrádku (0,60 € na 1 obyv.), Námestove (0,57 € na 1 obyv.), Rajci (0,53 € na 1 obyv.), Ružomberku (0,51 € na 1 obyv.), Kysuckom Novom Meste (0,49 €), Turzovke (0,47 € na 1 obyv.), Rajeckých Tepliciach (0,45 € na 1 obyv.), Trstenej (0,42 € na 1 obyv.). Nižší nákup knižničného fondu zaznamenala MsK v Krásne nad Kysucou, ktorá nezískala dotáciu na nákup KF zo štátnych prostriedkov. Nízky nákup knižničného fondu bol aj v Turčianskych Tepliciach (0,16 € na 1 obyv.), v Tvrdošíne (0,23 € na 1 obyv.) a vo Vrútkach (0,29 € na obyv.).

Každá mestská knižnica má záujem, aby pre svojich používateľov zabezpečila čo najviac nových kníh a aby knižnicu vybavila novou, modernou technikou a moderným zariadením. Pre naplnenie takýchto predsavzatí knižníc je potrebné, aby knižnice každý rok **využívali možnosť získania štátnych prostriedkov**, ktoré v minulých rokoch poskytovalo Ministerstvo Kultúry SR prostredníctvom grantového programu. **V roku 2015 získali mestské knižnice v Žilinskom kraji z grantového programu MK SR spolu 31 196 €,** a to na nákup kníh a technického vybavenia. Od roku 2016 tieto kompetencie prešli pod novovytvorený **Fond na podporu umenia**, kde sa už začiatkom roka 2016 mohli knižnice uchádzať o podporu prostredníctvom projektov v týchto oblastiach: **akvizícia knižníc, odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra a tiež v oblasti organizácie vzdelávacích aktivít a podujatí knižníc.** Odporúčame preto zriaďovateľom a knihovníkom, aby túto možnosť každý rok využili. Dôležité je, aby spracovaný projekt bol po formálnej stránke úplný a pozornosť treba venovať aj dobrej obsahovej charakteristike. Ak projekt splní formálne podmienky a centrálna myšlienka projektu hodnotiacu komisiu zaujme, je veľký predpoklad, že projekt ktorejkoľvek mestskej knižnice bude z Fondu na podporu umenia aj podporený.

Plnenie štandardov mestských knižníc v roku 2015

Ministerstvo Kultúry SR v nadväznosti na Zákon č. 183/2000 o knižniciach a v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008 - 2013 vydalo v roku 2010 Metodický pokyn MK SR č. MK-1669/2010-10/7472 z 1. 6. 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice. Hodnoty, ktoré sú zadefinované spomínanými štandardami predstavujú minimálnu úroveň pre knižnicu s príslušným počtom obyvateľov.

Počet výpožičiek, percento používateľov z počtu obyvateľov, počet výpožičiek na 1 knihovníka

	Počet výpožičiek na 1 obyvateľa		Percento používateľov z počtu obyvateľov		Počet výpožičiek na 1 knihovníka	
	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť
Bytča	4 - 6	5,58	10 - 15	15,87	15 000	18 410
Krásno n.Kysucou	4 – 6	6,11	8 - 12	8,35	14 000	41 112
Kysucké Nové Mesto	4 – 6	4,76	10 - 15	13,92	15 000	18 387
Liptovský Hrádok	4 - 6	4,14	8 - 12	10,88	14 000	15 804
Námestovo	4 - 6	3,63	8 - 12	8,66	14 000	14 366
Rajec	4 - 6	3,03	8 - 12	8,50	14 000	11 238
Rajecké Teplice	2 – 4	0,90	8 - 10	8,60	5 500	2 690
Ružomberok	4 - 6	5,15	10 - 15	14,40	15 000	20 145
Trstená	4 - 6	4,17	8 - 12	9,30	14 000	15 279
Turčianske Teplice	4 - 6	1,48	8 - 12	6,01	14 000	4 872
Turzovka	4 - 6	2,61	8 - 12	7,47	14 000	9 771
Tvrdošín	4 - 6	5,02	8 - 12	10,56	14 000	45 565
Vrútky	4 - 6	6,93	8 - 12	14,81	14 000	26 322

Prírastky knižného fondu kúpou, finančné prostriedky na nákup knižničných fondov, počet prevádzkových hodín pre verejnosť týždenne

	Prírastky KF kúpou		Finančné prostriedky na nákup knižničných fondov v €		Počet prevádzkových hodín týždenne	
	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť
Bytča	1 131	617	10 179	7 406	40-45	40
Krásno n.Kysucou	337	273	3 033	2 182	30-40	40
Kysucké Nové Mesto	1 546	827	13 914	7 637	40-45	48
Liptovský Hrádok	382	435	3 438	4 582	30-40	31
Námestovo	396	451	3 564	4 504	30-40	55
Rajec	297	322	2 673	3 147	30-40	45
Rajecké Teplice	149	117	1 192	1 339	10-20	18,50
Ružomberok	2 741	1308	24 669	14 013	45-52	45
Trstená	366	293	3 294	3 046	30-40	43
Turčianske Teplice	329	189	2 961	1 036	30-40	45,50
Turzovka	374	474	3 366	3 552	30-40	36
Tvrdošín	453	222	4 077	2 121	30-40	40
Vrútky	380	219	3 420	2 219	30-40	42

Mestská knižnica v Ružomberku, interiér knižnice

Mestská knižnica pri Dome kultúry v Námestove, interiér knižnice

Celé Slovensko číta deťom a Noc s Andersenom 2016 v Mestskej knižnici v Bytči

Názov: Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2015. Analýza činnosti mestských knižníc.

Zostavila a graficky upravila: Mgr. Božena Sobolová

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Vydala: Krajská knižnica v Žilina pre vnútornú potrebu Krajskej knižnice v Žiline, regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja a pre potreby mestských knižníc a ich zriaďovateľov.

Počet vytlačkov: 20

Počet strán: 20

Foto.: archív Krajskej knižnice v Žiline a Mestskej knižnice v Bytči

Rok vydania: 2016